

veles ikke om, at de af den ærede Forespørger i den Henseende meddelte Oplysninger ere rigtige.

Der er som sagt ingen Meningsforskjellighed mellem de af den ærede Forespørger udtalte Grundsætninger og mig, og han vil derfor ogsaa være enig med mig i, at naar Forholdene paa et Sted ere saadanne, at der opstaaer Arbeidsløshed, fordi der ikke længere der foretages større Arbejder, saa vilde det være uforstandigt, om man, for at afhjælpe en saadan Arbeidsløshed, vilde skabe Arbejder, at det ene Forstandige er, at Arbejderne søge derhen, hvor der er Arbejde, at forsaavidt der fra det Offentliges Side skal og kan ydes nogen Hjælp, det da er en daarlig og en spildt Hjælp, der søger paa en kunstlet Maade at fjerne det, der ligger i Forholdenes naturlige Udvikling, og at den Hjælp, man snarest skulde give, maatte gaae ud paa at søge at lette Arbejdernes Gang til det Sted, hvor Arbejde er at finde. Deri er den ærede Rigsdagsmand og jeg vist aldeles enige, — og jeg udtaler det kun til yderligere Bestyrkelse af hvad han har sagt — og jeg troer, at der altid kun vil komme sørgelige Følger af at gaae den modsatte Vej. — Jeg har tilfældigviis paa en Reise truffet sammen med en Communalembdsmand i et fremmed Land og havde, hvad man undertiden kan faae, en fortrølig Samtale med ham; han var ikke længer Communalembdsmand, og Grunden dertil var den, at man paa det Sted, hvor han boede, vilde have foretaget en Mængde Bygningsarbejder; Alt var vel i Orden der paa Stedet, men de overordnede Statsembedsmænd spurgte: „Have I ikke nogle Arbejder at lade udføre?“ Der blev svaret, at der intet saadant Arbejde var at udføre, at der intet manglede; men der blev sagt: „Det er det samme, I maae alligevel skaffe Arbejde for at hjælpe paa Arbejderbefolkningen i Byen, I maae alligevel bygge taar“, — og da han tilligemed flere Andre bestemt modsatte sig det, foranledigede dette, at han ikke længer blev i sin Stilling. At en saadan Fremgangsmaade, som der blev paabudt, er urigtig, er der Ingen der mere anerkjender end den ærede Forespørger, og navnlig vilde det være ulykkelig paa de Steder, hvortil der er en kunstig Tilstrømning,

saaledes som i de nævnte Dage til Hovedstæderne. Europas Hovedstæder udøve en magist Tiltrækning paa Arbejderbefolkningen, og det vilde derfor være sørgeligt, om man i Hovedstæderne ved kunstige Midler søgte at tilbringe Arbejde, medens man paa andre Steder i Landet suffer efter Arbejdere. Jeg anfører dette paa ingen Maade som Noget imod den ærede Forespørger; der er maaskee imellem ham og mig en noget nuanceret Opfattelse af Stillingen, men jeg anerkjender, at han, der saa levende interesserer sig for disse Forhold, tillige alvorligt og oprigtigt beskæftiger sig for at udvide sand Oplysning blandt de Klasser, hvis Vel ligger ham saa varmt paa Hjerte. Det er en Fortjeneste i en saadan Stilling, ikke at tale blindt efter Munden, men hælt og modigt at fremstille Sagen, som den er, og Ingen skal mere end jeg, paaskjønne den ærede Rigsdagsmands Fortjeneste i den Henseende. Det er let at vinde Ry og Tilslutning ved at tale, som man veed Folk helst vil høre; men den ærede Rigsdagsmand har, ved sin Opfattelse af disse Forhold i deres Almindelighed, netop viist, at han har modstaaet denne Fristelse og flaaet ind paa den rette Vej, og han kan være overbevist om, at Alt, hvad der staaer til mig at kunne virke med de Midler, som ere stillede til de to Ministeriers Raadighed, som ere mig betroede, at Alt, hvad jeg dermed kan udrette for at lindre Trykket og milbne Overgangstilstanden, skal jeg paa ingen Maade undlade at gjøre, og navnlig skal jeg ved et Arbejdes Udførelse, foruden Hensynet til at det i og for sig er nyttigt og hensigtsmæssigt, ikke undlade tillige at tage Hensyn til, at det udføres paa en Tid, da man derved kan, om ikke hæve, saa dog bidrage til at lette det Tryk, som hviler paa den arbejdende Klasse, forsaavidt naturligviis dette ikke kommer i Strid med vedkommende Instituters nærmeste Interesser, som kan siges at være i den allernærmeste Forstand i vedkommende Instituts Interesse.

Nimstads: Jeg takker den høitærede Minister for hans Udtalelser, og navnlig de sidste. Jeg har som Formand og Stifter af Foreninger for Arbejdsklassen her i Kjøbenhavn, i omtrent 10 Aar eller mere, bestandig